

การพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตร
ค่ายวัยใส มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
DEVELOPMENT OF LEARNING BEHAVIOR SCALE BASED ON THREEFOLD TRAINING FOR KAI
WAI SAI COURSE AT MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA,
PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA

พระอาทิตย์ อธิปไตย(ศรีพารัตน์)¹, ชาตชาย พัทธ์ธานาคม และลำพอง กลมกุล²
Phra Artirt dhīrapañño (sriparat), Chartchai Phitaktanakhom and Lampong Klomkul
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
E-mail : Arthit.sri@mcu.ac.th

Received 22 June 2021; Revised 8 March 2022; Accepted 8 March 2022.

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส 2) เพื่อสร้างแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส 3) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยใช้การวัดเชิงคุณภาพในการพัฒนาเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก คือ วิทยากรหลักสูตรค่ายวัยใส 7 รูป/ท่าน และประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส ในปีการศึกษา 2563 สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 3600 คน มีขนาดกลุ่มตัวอย่าง 360 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก 2) แบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติแบบบรรยาย การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันอันดับที่สอง ผลการวิจัยพบว่า 1. แนวทางการวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส พบว่า ด้านการอบรมและดูแลผู้เรียนวิทยากรจะต้องมีความเป็นกันเอง เข้าถึงผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้ผู้รับเข้ารับการอบรมได้เปิดใจรับฟังและเข้าใจ การอบรมธรรมะได้ง่ายขึ้น ในด้านการติดตามและประเมินผล ทางค่ายจะมีการวัดผลตามตัวชี้วัดของค่ายนั้นๆ โดยจะมีการเก็บข้อมูลจากการติดต่ออาจารย์หรือหัวหน้าของหน่วยงานนั้นๆ และในด้านการจัดการอบรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน มีการสอดแทรกเนื้อหาให้ทันสมัยทันเหตุการณ์บ้านเมืองในช่วงเวลานั้นๆ ให้เป็นตัวอย่างเพื่อจะได้สอนธรรมะให้เห็นชัดมากยิ่งขึ้น 2. แบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านศีล 2) พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านสมาธิ และ 3) พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านปัญญา และในแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ มีตัวบ่งชี้ทั้งหมด 8 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย 1) การพูดดี 2) การกระทำสุจริต 3) การดำรงชีพสุจริต 4) การมีความเพียรพยายาม 5) การมีสติกำกับตนเอง 6) การมีจิตตั้งมั่น 7) การมีทัศนคติที่ดี และ 8) การมีความคิดที่ดี 3. ผลการตรวจสอบคุณภาพ

ของแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส ที่พัฒนาขึ้น ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันอันดับที่สองของโมเดลการวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส (BSMW) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี พิจารณาได้จากค่าไค - สแควร์ ($\chi^2=21.96$, $df=15$, $p=.1088$) ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ ค่าดัชนีวัดระดับ ความกลมกลืน (GFI)มีค่าเท่ากับ .985 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .96 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR)มีค่าเท่ากับ .01 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำสำคัญ: แบบวัด , พฤติกรรมการเรียนรู้ , หลักไตรสิกขา , ค่ายวัยใส

Abstract

This research aims to 1) to study the process of learning behavior scale based on threefold training for kai wai sai course. 2) To create of learning behavior scale based on threefold training for kai wai sai course. 3) To check quality of learning behavior scale based on threefold training for kai wai sai course. This research follows a mixed method approach, using qualitative measurements to create quantitative research instruments. The kai wai sai course trainers consist of 7 key contributors interviewed in an in-depth interview. Populations in kai wai sai course during the academic year 2020 were used to collect quantitative data. The appropriate sample size for the researcher to use the formula of Hair and the team (1998) was 360 people. The researcher determined the sample size for this study to be 360 people. The instruments were 1) in depth interview 2) Measuring Learning Behavior on the threefold learning principle. Data were analyzed by descriptive statistics, Pearson product moment correlation and second order confirmatory factor analysis. The research results were as follows: 1. Guidelines for measuring learning behavior according to the threefold learning principle for trainees of kai wai sai course, it was found that the training and care of the trainers must be friendly. Availability of trainees to encourage trainees' open-mindedness, listening, and understanding of Dhamma training. In the monitoring and evaluation field the results will be measured by the camp using the camp's indicators. It will be gathered by contacting teachers or the department's head. In training management in accordance with the current situation curriculum development that is relevant to the current situation. There are content insertions to keep up with modern times and political events at the time. To serve as an example in order to more clearly teach the Dhamma. 2. The learning behavior measures according to the threefold learning principle for the trainees of kai wai sai course consisted of 3 main components: 1) morality learning behavior, 2) mentality learning behavior, and 3) wisdom learning behavior. In addition, there are eight indicators in the learning behavior measurement model: 1) good speech, 2) honest actions, 3) living an honest life, 4) perseverance, 5) self-direction, 6) self-determination, 7) having a positive attitude, and 8) having a good idea. 3. The quality examination of the threefold learning

behavior measurement model of the trainees of kai wai sai course developed by secondorder confirmatory factor analysis of the threefold learning behavior measurement model for the trainees of kai wai sai course (BSMW) found that conformed to the empirical data considered using the chi-square value ($\chi^2 = 21.96$, $df = 15$, $p = .1088$), which differs from zero significantly. The harmonization level index (GFI) of .985, the modified degree of harmony index (AGFI) is of .96, and the remainder mean square root index (RMR) of .01 denotes that the model agrees with the empirical data.

Keywords: Scale, Learning Behavior, Threefold Training, Kai Wai Sai

บทนำ

สภาพสังคมไทยได้เปลี่ยนไปจากสังคมเอื้อเฟื้อ มีคุณธรรม มีเมตตาธรรมตามหลักธรรมของศาสนา ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเครือข่ายข่าวสาร อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่เข้ามาทำให้ความเจริญทางด้านวัตถุมากขึ้น โดยเฉพาะเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น และจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ภาวะทางเศรษฐกิจ ค่าครองชีพสูงขึ้น และความสับสนทางการเมือง มีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยซึ่งเคยอยู่กันอย่างเรียบง่าย มีความสุขกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อม มีน้ำใจเกื้อกูลพึ่งพากัน ปัจจุบันต้องแข่งขันกันทำมาหากิน และแสวงหาประโยชน์ส่วนตน คนในเมืองใหญ่ อยู่กันอย่างแออัด สภาพชีวิตที่สับสนวุ่นวาย ซึ่งทำให้เกิดความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรม ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม สุขภาพกายสุขภาพจิต เกิดปัญหามากมาย เช่น อาชญากรรม ยาเสพติด สิ่งแวดล้อม และเยาวชน จึงก่อให้เกิดปัญหาสังคมไม่มีวันสิ้นสุด ปัญหาของเยาวชน คือ สถานศึกษามีไม่เพียงพอ เด็กไม่ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม เยาวชนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม อาทิเช่น ติดเกมส์ ติดยาเสพติด และตั้งครุฑก่อนวันอันควร โอกาส พ่อแม่มีเวลาอบรมลูก และการใช้สื่อออนไลน์ในทางไม่สร้างสรรค์ การศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการสร้างความก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาในสังคมได้ เพราะการศึกษาเป็นวิธีการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข สามารถรู้เท่าทัน

การเปลี่ยนแปลงรวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ บทบาทของการศึกษาสำหรับปัจจุบันและอนาคตข้างหน้าจะทวีความสำคัญเพิ่มขึ้น เพราะมีปัจจัยและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ท้าทายสังคมไทย การศึกษาจะต้องมีกระบวนการที่เตรียมความพร้อม และนำคนไทยรวมทั้งสังคมไทยให้ก้าวสู่ยุคใหม่อย่างมั่นคง และรู้ทันสถานการณ์โลก ความพึงพอใจแค่เพียงความสำเร็จในผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมา หรือเฉพาะการแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ไม่เป็นการพอเพียงอย่างแน่นอน ด้วยเหตุนี้การวางแนวทางการพัฒนาการศึกษาข้างหน้าจะต้องอาศัยการมองวิสัยทัศน์ของคนไทย และสังคมไทยจากพื้นฐานของการศึกษา วิเคราะห์กระแสโลกาภิวัตน์ และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับการศึกษา ทั้งในแง่ของตนเองและผลกระทบที่จะได้รับ ควบคู่ไปกับการพิจารณาแก้ไขปัญหาอุปสรรคขัดแย้งต่าง ๆ ทั้งนี้โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยเฉพาะในการบริหารการศึกษานั้นควรยึดหลักการตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ที่ระบุ “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ก็มีอุดมการณ์และหลักการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และเพื่อคนไทยทั้งปวง

“ได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา พัฒนาคนไทยอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันเป็นเงื่อนไขสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ที่พึงประสงค์ และเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา อยู่ที่ว่าพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และ มีความสุข”

การพัฒนาพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้เป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาและปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ หลายหน่วยงานได้จัดหลักสูตรการพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลอย่างต่อเนื่องเรื่อยมา พระราชดำรัสองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสมดุลพอดี รู้จักประมาณ มีเหตุผล มีความรู้เท่าทันโลก เป็นแนวทางการดำเนินชีวิต มีจุดประสงค์ให้เกิด “การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย” โดยการยึด “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพื่อให้มีความสุข พึ่งตนเองได้และตามทันโลก โดยยังคงรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทย และสามารถใช้ความรู้และเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม มีภูมิคุ้มกันที่ดีมีความยืดหยุ่นพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรมและพฤติกรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ดังที่วัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดว่าจะต้องพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล โดยมีนโยบายว่าปลูกฝังและเสริมสร้าง ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข สอดคล้องกับแนวคิดทางพระพุทธศาสนาที่เชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์โลกที่สามารถฝึกได้ สามารถใช้สมองอันล้ำเลิศเป็นผู้ที่ รู้ดี รู้ชั่ว สามารถคิดวิเคราะห์ประเมินค่า และกำหนดทางเลือกได้

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในการศึกษา เรื่อง “การพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการวัดพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส
2. เพื่อสร้างแบบวัดพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส
3. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส

สมมติฐานการวิจัย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของแบบวัดพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใสที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม LISREL)

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods research) โดยใช้การวัดเชิงคุณภาพในการพัฒนาเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการเก็บแบบสอบถาม พื้นที่วิจัย คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก คือ วิทยากรหลักสูตรค่ายวัยใส 7 รูป/ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้คือ ประเด็นเรื่องกระบวนการวิธีอบรมของวิทยากรค่ายวัยใส ประเด็นเรื่องการประเมินและติดตามผลของหลักสูตรค่ายวัยใส และข้อเสนอแนะในการจัดการอบรม ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน ตุลาคม ถึง พฤศจิกายน 2563 นำข้อมูลจากขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ มาทำการลดทอนข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปใช้ในการพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส ในปีการศึกษา 2563 สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 3600 คน มีขนาดกลุ่มตัวอย่าง 360 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน ธันวาคม 2563 ถึง มกราคม 2564 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติแบบบรรยาย การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันอันดับที่สอง

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ แบบสัมภาษณ์และแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ “การพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. แนวทางการวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส พบว่า ในด้านการอบรมและดูแลผู้เรียน วิทยากรจะต้องมีความเป็นกันเอง เข้าถึงผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้ผู้รับเข้ารับการอบรมได้เปิดใจรับฟังและเข้าใจการอบรมธรรมะได้ง่ายขึ้น ในด้านการติดตามและประเมินผล ทางค่ายจะมีการวัดผลตามตัวชี้วัดของค่ายนั้นๆ โดยจะมีการเก็บข้อมูลจากการติดต่ออาจารย์หรือหัวหน้าของหน่วยงานนั้นๆ และในด้านการจัดการอบรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน มีการสอดแทรกเนื้อหาให้ทันยุคทันสมัยทันเหตุการณ์บ้านเมืองในช่วงเวลานั้นๆ ให้เป็นตัวอย่างเพื่อจะได้สอนธรรมะให้เห็นชัดมากยิ่งขึ้น

2. เพื่อสร้างแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในโมเดล มีตัวบ่งชี้ทั้งหมด 8 ตัวแปร ที่ใช้วัดตัวแปรแฝง 3 ตัวแปร คือ 1) พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านศีล (TBSIL) 2) พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านสมาธิ (TBMED) 3) พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านปัญญา (TBWIS) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะการกระจายและการแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัว ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คะแนนต่ำสุด (Min) คะแนนสูงสุด (Max) สัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ค่าความเบ้ (Sk) และค่าความโด่ง (Ku) โดยแยกวิเคราะห์ผลแต่ละตัวแปรดังต่อไปนี้

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านศีล (TBSIL) พบว่า โดยภาพรวมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านศีล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การดำรงชีพสุจริต ($\bar{X}=3.93$) รองลงมาคือ การกระทำสุจริต ($\bar{X}=3.83$) และการพูดดี ($\bar{X}=3.71$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปรพบว่า ตัวแปรมีการกระจายไม่ต่างกัน โดยมีค่าอยู่ที่ย้อยละ 21.10 - 22.92 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ ของตัวแปรพบว่า ตัวแปรมีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ค่าความเบ้เป็นลบ) ทุกตัว แสดงว่า ข้อมูลของตัวแปรสูงกว่าค่าเฉลี่ยทุกตัว เมื่อพิจารณาค่าความโด่ง พบว่า ตัวแปรการพูดดี และการดำรงชีพสุจริต มีการโค้งแจกแจงของข้อมูลในลักษณะสูงโด่งกว่าความโค้งปกติ (ค่าความโด่งมากกว่า 0) แสดงว่าตัวแปรมีการกระจายของข้อมูล

น้อย และการกระทำสุจริต มีไค้งการแจกแจงของข้อมูลในลักษณะสูงโด่งต่ำกว่าไค้งปกติ (ค่าความโด่งน้อยกว่า 0) แสดงว่าตัวแปรมีการกระจายของข้อมูลมาก

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านสมาธิ (TBMED) พบว่า โดยภาพรวมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านสมาธิอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีสติกำกับตัวเอง ($\bar{X}=3.81$) รองลงมาคือ การมีความเพียรพยายาม ($\bar{X}=3.80$) และการมีจิตตั้งมั่น ($\bar{X}=3.78$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปร พบว่า ตัวแปรมีการกระจายไม่ต่างกัน โดยมีค่าอยู่ที่ร้อยละ 22.67 - 23.75 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ของตัวแปร พบว่า ตัวแปรมีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ค่าความเบ้เป็นลบ) ทุกตัว แสดงว่า ข้อมูลของตัวแปรสูงกว่าค่าเฉลี่ยทุกตัว เมื่อพิจารณาค่าความโด่ง พบว่า ตัวแปรมีการแจกแจงของข้อมูลในลักษณะสูงโด่งต่ำกว่าไค้งปกติทุกตัว (ค่าความโด่งน้อยกว่า 0) แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีการกระจายของข้อมูลมาก

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านปัญญา (TBWIS) พบว่า โดยภาพรวมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านปัญญาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีทัศนคติที่ดี ($\bar{X}=4.06$) รองลงมาคือ การมีความคิดที่ดี ($\bar{X}=3.91$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปร พบว่า ตัวแปรมีการกระจายไม่ต่างกันมาก โดยมีค่าอยู่ที่ร้อยละ 21.31 - 22.25 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ของตัวแปร พบว่า ตัวแปรมีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ค่าความเบ้เป็นลบ) ทุกตัว แสดงว่า ข้อมูลของตัวแปรสูงกว่าค่าเฉลี่ยทุกตัว เมื่อพิจารณาค่าความโด่ง พบว่า ตัวแปรการมีทัศนคติที่ดี มีการไค้งแจกแจงของข้อมูลในลักษณะสูงโด่งกว่าความไค้งปกติ (ค่าความโด่งมากกว่า 0) แสดงว่าตัวแปรมีการกระจายของข้อมูลน้อย และการมีความคิดที่ดี มีการแจกแจงของข้อมูลในลักษณะสูงโด่งต่ำกว่าไค้งปกติ (ค่าความโด่งน้อยกว่า 0) แสดงว่าตัวแปรมีการกระจายของข้อมูลมาก

3. ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity ซึ่งเป็นสถิติทดสอบสมมติฐานว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ หรือไม่มีค่าสถิติทดสอบเท่ากับ 3313.88 ($p = .00$) แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าดัชนีไคเซอร์ - ไมเยอร์ - ออลคิน มีค่าเท่ากับ .94 โดยมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า ตัวแปรในข้อมูลชุดนี้มีความสัมพันธ์กันเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลลิสเรลต่อไป

เมื่อพิจารณาสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้จำนวน 8 ตัวแปร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ค่าต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) มีจำนวน 28 คู่ มีค่าพิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง 0.67 ถึง .86 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ทุกตัวแปร และเป็นความสัมพันธ์ทางบวก แสดงว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ การมีทัศนคติที่ดี (BWIS1) และการมีความคิดที่ดี (BWIS2) มีขนาดความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เท่ากับ .86 แสดงว่า เมื่อการมีทัศนคติที่ดีมากขึ้น การมีความคิดที่ดี ก็มากขึ้นด้วย และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์รองลงมาคือ การพูดดี(BSIL1) และการกระทำสุจริต (BSIL2) โดยมีขนาดความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เท่ากับ .86 แสดงว่า เมื่อการพูดดีมากขึ้น การกระทำสุจริต ก็จะเพิ่มมากขึ้นด้วย

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ระหว่างกลุ่มตัวแปรด้านเดียวกัน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านศีล (TBSIL) พบว่า มีค่าพิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง .83 ถึง .86 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ การพูดดี(BSIL1) และการกระทำสุจริต (BSIL2) โดยมีขนาดความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เท่ากับ .86 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ การ

พูดดี(BSIL1) และการดำรงชีพสุจริต (BSIL3) โดยมีขนาดความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เท่ากับ .83

ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านสมาธิ (TBMED) พบว่า มีค่าพิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง .78 ถึง .82 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ การมีสติกำกับตนเอง(BMED2) และการมีจิตตั้งมั่น (BMED3) โดยมีขนาดความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เท่ากับ .82 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุดคือ การมีความเพียรพยายาม(BMED1) และการมีจิตตั้งมั่น (BMED3) โดยมีขนาดความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เท่ากับ .78

ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านปัญญา (TBWIS) พบว่า มีค่าพิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ .86 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ การมีทัศนคติที่ดี (BWIS1) และการมีความคิดที่ดี (BWIS2) โดยมีขนาดความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เท่ากับ .86

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” สามารถอภิปรายผลตามลำดับได้ดังนี้

1) จากการศึกษาแนวทางการวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา พบว่า ในด้านการอบรมและดูแลผู้เรียน วิทยากรจะต้องมีความเป็นกันเอง เข้าถึงผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้ผู้รับเข้ารับการอบรมได้เปิดใจรับฟังและเข้าใจการอบรมธรรมะได้ง่ายขึ้น ในด้านการติดตามและประเมินผล ทางค่ายจะมีการวัดผลตามตัวชี้วัดของค่ายนั้นๆ โดยจะมีการเก็บจากการติดต่ออาจารย์หรือหัวหน้าของหน่วยงานนั้นๆ และในด้านการจัดการอบรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน มีการสอดแทรกเนื้อหาให้ทันสมัยทันเหตุการณ์บ้านเมืองในช่วงเวลานั้นๆ ให้เป็นตัวอย่างเพื่อจะได้สอนธรรมะให้เห็นชัดมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยคิดว่าเนื่องจากวิทยากรแต่ละท่าน จัดการอบรมให้กลุ่มประชากรที่มีความแตกต่างกัน จึงต้องมีการปรับการอบรมให้เหมาะสมกับกลุ่มประชากร และสถานการณ์ตามความเป็นจริง สอดคล้องกับทฤษฎีการเสริมสร้างการรู้คิด เป็นแนวคิดที่ประยุกต์มาจากแนวคิดการพัฒนาการทางปัญญาของ Jean Piaget เขาตั้งคำถามว่าเด็กสามารถสร้างมโนทัศน์ขึ้นมาได้อย่างไร เขาเสนอว่ากระบวนการที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ขึ้นมามี 4 องค์ประกอบด้วยกัน คือ การซึมซับ การปรับโครงสร้างการรู้คิด และความสมดุล (Equilibration) เด็กโดยปกติจะมีความเข้าใจเกี่ยวกับโลกอยู่ ซึ่งกรอบนั้นจะเรียกว่าโครงสร้างความคิด (Schema) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางความคิดเกิดขึ้นได้ด้วยสองกลไก คือ การซึมซับ ซึ่งเป็นการสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมของเด็ก มาอธิบายด้วยโครงสร้างทางความคิดที่มีอยู่เดิม และการปรับโครงสร้างการรู้คิด ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อโครงสร้างทางความคิดเก่าไม่สามารถอธิบายสิ่งแวดล้อมเดิมได้แล้ว เด็กจึงต้องปรับโครงสร้างความคิดของตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมภายนอก เหตุการณ์ที่โครงสร้างทางความคิดของเด็กไม่สามารถเขาเชื่อว่ามนุษย์ที่สิ่งมีชีวิตที่แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจะเรียกว่าภาวะไม่สมดุล (Disequilibrium) ที่เด็กจะต้องปรับให้สอดคล้องกันหรือปรับให้อยู่ในภาวะสมดุล (Equilibrium) รูปแบบของความไม่สมดุลของเด็กจะมีลักษณะเป็นรูปแบบเดียวกันตามพัฒนาการทางปัญญา จน Piaget ได้เสนอว่าพัฒนาการปัญญาสามารถแบ่งได้เป็น 4 ขั้น ตามรูปแบบของความไม่สมดุลที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงวัย คือ ขั้นรับสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Stage) ขั้นก่อนปฏิบัติการ (Preoperational Stage) ขั้นปฏิบัติการเชิงรูปธรรม (Concrete Operational Stage) และขั้นปฏิบัติการเชิงนามธรรม (Formal Operational Stage) และสอดคล้องกับที่ศุภกร จันทราวุฒิกุลและคณะ จัดทำวิจัยเรื่อง “การศึกษาและพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามหลักไตรสิกขา

เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารและหัวหน้างานองค์กร” พบว่า 1) ได้ศึกษาองค์ความรู้จากรูปแบบการฝึกอบรมฯ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ จิตวิทยาการฝึกอบรม ประยุกต์กับ หลักไตรสิกขา และศึกษา กำหนดภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม จากการสังเคราะห์แนวคิดภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ ปีเตอร์ จี นอร์ทเฮาส์ (Peter G. Northouse) และ แกรี่ ยูคัล (Gary Yukl) เข้าในหลักการ 3 คือ ครอบตน ครอบคน ครอบงาน สรุปเป็น 6 ประการ คือ การแสดงออกถึงความยุติธรรม การยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต การเคารพให้เกียรติผู้อื่น การให้บริการคนอื่น การใช้อำนาจและอิทธิพลของผู้นำ การเสริมสร้างความร่วมมือในกลุ่ม 2) พัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามหลักไตรสิกขาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เป็นรูปแบบการฝึกอบรมตามหลักไตรสิกขา ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนและ 7 กระบวนการ อธิบายได้ตามรูปภาพโมเดลพระราชเจตีย์ 3) ทดลองรูปแบบการฝึกอบรมตามหลักไตรสิกขา เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารและหัวหน้างานองค์กร ด้วยการทดลองแบบกึ่งทดลอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของกลุ่มทดลอง ภายหลังจากได้รับอบรม สูงขึ้น กว่าก่อนเข้ารับอบรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

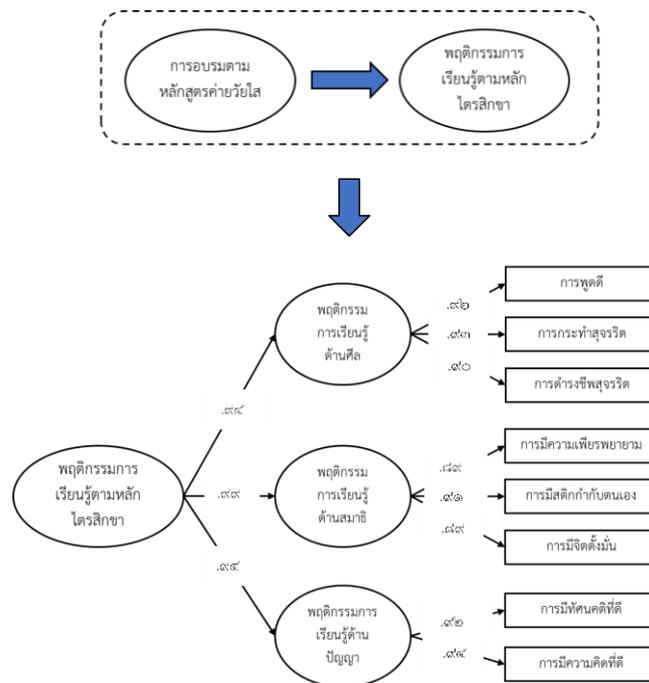
2) จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบวัตพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้โมเดล มีตัวบ่งชี้ทั้งหมด 8 ตัวแปร ที่ใช้วัดตัวแปรแฝง 3 ตัวแปร คือ 1) พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านศีล (TBSIL) 2) พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านสมาธิ (TBMED) 3) พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านปัญญา (TBWIS) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะการกระจายและการแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัว ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คะแนนต่ำสุด (Min) คะแนนสูงสุด (Max) สัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ค่าความเบ้ (Sk) และค่าความโด่ง (Ku) โดยแยกวิเคราะห์ผลแต่ละตัวแปรดังต่อไปนี้ เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านศีล (TBSIL) พบว่า โดยภาพรวมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านศีล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การดำรงชีพสุจริต ($\bar{X}=3.93$) รองลงมาคือ การกระทำสุจริต ($\bar{X}=3.83$) และการพูดดี ($\bar{X}=3.71$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปร พบว่า ตัวแปรมีการกระจายไม่ต่างกัน โดยมีค่าอยู่ที่ร้อยละ 21.10 - 22.92 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ ของตัวแปร พบว่า ตัวแปรมีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ค่าความเบ้เป็นลบ) ทุกตัว แสดงว่า ข้อมูลของตัวแปรสูงกว่าค่าเฉลี่ยทุกตัว เมื่อพิจารณาค่าความโด่ง พบว่า ตัวแปรการพูดดี และการดำรงชีพสุจริต มีการโค้งแจกแจงของข้อมูลในลักษณะสูงโด่งกว่าความโค้งปกติ (ค่าความโด่งมากกว่า 0) แสดงว่าตัวแปรมีการกระจายของข้อมูลน้อย และการกระทำสุจริต มีโค้งการแจกแจงของข้อมูลในลักษณะสูงโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ (ค่าความโด่งน้อยกว่า 0) แสดงว่าตัวแปรมีการกระจายของข้อมูลมาก เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านสมาธิ (TBMED) พบว่า โดยภาพรวมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านสมาธิ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีสติกำกับตัวเอง ($\bar{X}=3.81$) รองลงมาคือ การมีความเพียรพยายาม ($\bar{X}=3.80$) และการมีจิตตั้งมั่น ($\bar{X}=3.78$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปร พบว่า ตัวแปรมีการกระจายไม่ต่างกัน โดยมีค่าอยู่ที่ร้อยละ 22.67 - 23.75 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ของตัวแปร พบว่า ตัวแปรมีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ค่าความเบ้เป็นลบ) ทุกตัว แสดงว่า ข้อมูลของตัวแปรสูงกว่าค่าเฉลี่ยทุกตัว เมื่อพิจารณาค่าความโด่ง พบว่า ตัวแปรมีการแจกแจงของข้อมูลในลักษณะสูงโด่งต่ำกว่าโค้งปกติทุกตัว (ค่าความโด่งน้อยกว่า 0) แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีการกระจายของข้อมูลมาก เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านปัญญา (TBWIS) พบว่า โดยภาพรวมพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านปัญญา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีทัศนคติที่ดี ($\bar{X}=4.06$) รองลงมาคือ การมีความคิดที่ดี ($\bar{X}=3.91$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปร พบว่า ตัวแปรมีการกระจายไม่ต่างกันมาก โดยมีค่าอยู่ที่ร้อยละ 21.31 - 22.25 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ของตัวแปร พบว่า ตัวแปรมีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ค่าความเบ้เป็นลบ) ทุกตัว แสดงว่า ข้อมูลของตัว

แปรสูงกว่าค่าเฉลี่ยทุกตัว เมื่อพิจารณาค่าความโค้ง พบว่า ตัวแปรการมีทัศนคติที่ดี มีการโค้งแจกแจงของข้อมูลในลักษณะสูงโค้งกว่าความโค้งปกติ (ค่าความโค้งมากกว่า 0) แสดงว่าตัวแปรมีการกระจายของข้อมูลน้อย และการมีความคิดที่ดี มีการแจกแจงของข้อมูลในลักษณะสูงโค้งต่ำกว่าโค้งปกติ (ค่าความโค้งน้อยกว่า 0) แสดงว่าตัวแปรมีการกระจายของข้อมูลมาก ผู้วิจัยคิดว่าการจัดการอบรมวิทยากรแต่ละท่านมีวิธีการให้เด็กซึมซับหลักสูตรต่างกัน แต่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนตามพื้นฐานของแต่ละคน สอดคล้องกับในการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะบุคคลจะอาศัยหลักการวัดทางจิตวิทยา กล่าวถึง การวัดทางการศึกษาและจิตวิทยาเป็นการวัดคุณลักษณะภายในของมนุษย์ ซึ่งไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง แต่มีความสำคัญและจำเป็นต้องศึกษาเพราะการวัดคุณลักษณะภายในจะทำให้เข้าใจการเกิดพฤติกรรมภายนอกของมนุษย์ที่สามารถสังเกตได้โดยตรง อันจะนำไปสู่การทำนายควบคุม และพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์ การวัดคุณลักษณะภายในของมนุษย์ จำเป็นต้องอาศัยการวัดทางอ้อมตามแนวคิดของนักวัดผลที่แสดงออกในรูปของทฤษฎีการวัด ทฤษฎีการทดสอบมาช่วยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภายในที่ต้องการวัดกับพฤติกรรมที่แสดงออก ให้สอดคล้องกับการตรวจสอบความตรงเชิงทฤษฎี ที่เป็นกระบวนการที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์และส่งเสริมกระบวนการสร้างทฤษฎี และการทดสอบทฤษฎี ต้องวิเคราะห์ทั้งกระบวนการพัฒนาแบบวัด เพื่อให้ได้หลักฐานสนับสนุนความตรงตามคุณลักษณะที่ต้องการวัด และสอดคล้องกับทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำ

3) จากการศึกษาผลการใช้แบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา พบว่า ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity ซึ่งเป็นสถิติทดสอบสมมติฐานว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ หรือไม่มีค่าสถิติทดสอบเท่ากับ 3313.88 ($p = .00$) แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าดัชนีไกเซอร์ - ไมเยอร์ - ออลคิน มีค่าเท่ากับ .94 โดยมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า ตัวแปรในข้อมูลชุดนี้มีความสัมพันธ์กันเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลลิสเรลต่อไป เมื่อพิจารณาสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้จำนวน 8 ตัวแปร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ค่าต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) มีจำนวน 28 คู่ มีค่าพิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง 0.67 ถึง .86 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ทุกตัวแปร และเป็นความสัมพันธ์ทางบวก แสดงว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ การมีทัศนคติที่ดี (BWIS1) และการมีความคิดที่ดี (BWIS2) มีขนาดความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เท่ากับ .86 แสดงว่า เมื่อการมีทัศนคติที่ดีมากขึ้น การมีความคิดที่ดี ก็มากขึ้นด้วย และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์รองลงมาคือ การพูดดี(BSIL1) และการกระทำสุจริต (BSIL2) โดยมีขนาดความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เท่ากับ .86 แสดงว่า เมื่อการพูดดีมากขึ้น การกระทำสุจริต ก็จะเพิ่มมากขึ้นด้วย เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ระหว่างกลุ่มตัวแปรด้านเดียวกัน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ ด้านพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ด้านศีล (TBSIL) พบว่า มีค่าพิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง .83 ถึง .86 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ การพูดดี(BSIL1) และการกระทำสุจริต (BSIL2) โดยมีขนาดความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เท่ากับ .86 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ การพูดดี(BSIL1) และการดำรงชีพสุจริต (BSIL3) โดยมีขนาดความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เท่ากับ .83 ด้านพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ด้านสมาธิ (TBMED) พบว่า มีค่าพิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง .78 ถึง .82 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ การมีสติกำกับตนเอง(BMED2) และการมีจิตตั้งมั่น (BMED3) โดยมีขนาดความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เท่ากับ .82 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ การมีความเพียรพยายาม(BMED1) และการมีจิตตั้งมั่น (BMED3) โดยมีขนาดความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เท่ากับ .78 ด้านพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ด้านปัญญา (TBWIS) พบว่า มีค่าพิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

อยู่ที่ .86 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ การมีทัศนคติที่ดี (BWIS1) และการมีความคิดที่ดี (BWIS2) โดยมีขนาดความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เท่ากับ .86 ผู้วิจัยคิดว่าความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดแต่ละตัว จะมีค่าสัมพันธ์กันมากขึ้นอยู่กับความต่อเนื่องของพฤติกรรม ไปตามลำดับคือ ปัญญา สมาธิ และพฤติกรรม สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของ Piaget ถือเป็นรากฐานสำคัญของจิตวิทยาพัฒนาการ และนำไปสู่แนวคิดทางการเรียนการสอนที่เรียกว่าการเสริมการรู้คิด จากแนวคิดเรื่องการซึมซับและการปรับโครงสร้างการรู้คิด ทำให้ Piaget เสนอว่า การเรียนการสอนที่ดี ควรให้เด็กได้รับประสบการณ์ การเรียนการสอนควรจัดให้มีความร่วมมือกันในเด็ก โดยที่ครูเป็นผู้เอื้อให้เกิดประสบการณ์เรียนรู้ และเกิดแนวคิดเรื่องการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-Centered Approach) ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และเน้นสภาพความเป็นจริง

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาสำหรับผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรค่ายวัยใส มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ส่วนงานที่จัดการอบรมค่ายคุณธรรมพัฒนาผู้เรียน ควรสนับสนุนการใช้แบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ควบคู่กับหลักสูตรของค่ายวัยใส โดยควรคำนึงถึงระยะเวลา เป้าหมาย และกลุ่มประชากร เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปได้ด้วยดี และประสบผลสัมฤทธิ์อย่างสูงสุด

2) ส่วนงานควรมีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมให้มีการใช้แบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน ในทุกระดับชั้นการศึกษา

3) ควรนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างแบบวัดที่ตรงต่อความต้องการ ในด้านต่าง ๆ เพื่อหาแนวทาง ในการจัดค่ายคุณธรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรนำแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ไปใช้ในกลุ่มประชากรแตกต่างกันกับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ทั้งประเภทโรงเรียน ช่วงอายุ และหลักสูตรค่ายคุณธรรม

2) ควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ด้านต่าง ๆ เช่น เพศ อายุ ระดับชั้น สถานภาพครอบครัว และศาสนา หรือองค์ประกอบอื่น ๆ

3) ควรมีการเปรียบเทียบ ผลการใช้แบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ระหว่างกลุ่มประชากรที่ใช้หลักสูตรและวิธีการอบรมที่หลากหลาย

References

- Abbeduto, L., & Symons, F. (2008). ISSUE 15: *Should schools embrace computers and technology? In: Taking sides: Clashing views on controversial issues in educational psychology*. New York: McGraw Hill.
- Education Council Secretariat. (2005). *National Education Standards*. Bangkok: Partnership for blogging and printing.
- Santrock. J. W. (2008). *Educational psychology* (3rd ed.). Boston: McGraw-Hill.
- Supakorn Chantravuthikorn and team. (2019). Study and Develop A Training Model Based on The Tri-Sikkha Principles to Strengthen Ethical Leadership of Executives and Corporate Supervisors. *Journal of MCU Nakhondhat*. 6(10).
- Weena Prachakul. (2006). Measuring creativity with the TCT-DP test (tct-dp). *academic journal*. 9(3), 14-21.

